

คำวินิจฉัยของ นายผัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณี นายสุเมธ อุพลเถียร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอคำร้อง ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณี นายสุเมธ อุพลเถียร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

สรุปข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า

นายสุเมธ อุพลเถียร ผู้ถูกร้อง ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ตั้งแต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๘ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๒ ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ทำให้ผู้ถูกร้องซึ่งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนคร มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี แล้วแต่กรณี

ผู้ร้องมีหนังสือลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ถึงนายกเทศมนตรีเทศบาลนครขอนแก่น เพื่อแจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ยื่นบัญชี ฯ ภายในกำหนด ปรากฏว่า จนถึงวันครบกำหนด ผู้ถูกร้องก็ได้ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้อง และผู้ร้องมีหนังสือลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ และ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ถึงผู้ถูกร้อง เพื่อให้ชี้แจงเหตุผลกรณีไม่ยื่นบัญชี ฯ โดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนไปที่บ้านเลขที่ ๔๓๕ ถนนกลางเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นภูมิลำเนาที่ปรากฏตามหลักฐานของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ปรากฏหลักฐานตามใบตอบรับของไปรษณีย์ว่า นายหนูพิศ อุพลเถียร ซึ่งเป็นนำของผู้ถูกร้อง เป็นผู้รับหนังสือไว้ทั้งสองฉบับ นอกจากนี้ ผู้ร้องมีหนังสือลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ถึงอธิบดีกรมการปกครอง เพื่อแจ้งสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ให้แจ้งผู้ถูกร้องให้ชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชี ฯ อีกทางหนึ่งด้วย

ซึ่งสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น มีหนังสือลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๓ ถึงผู้ถูกร้อง เพื่อให้ชี้แจงการไม่ยื่นบัญชี ฯ ปราบกว่า เสมียนในสำนักงานทนายความของผู้ถูกร้อง เป็นผู้รับไว้ ต่อมา เจ้าพนักงานป.ป.ช. ได้รวบรวมพยานหลักฐานในเรื่องนี้เพิ่มเติม โดยสอบปากคำพยานบุคคล และผู้ถูกร้อง รวมเจ็ดคน ผู้ถูกร้องให้ด้วยคำเมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๓ สรุปได้ว่า ปัจจุบันมีภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ ๔๓๕ ซอย ๑๖ ถนนกลางเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น และอาศัยอยู่กับภรรยาที่บ้านเลขที่ ๒๘๘/๑ หมู่ที่ ๑๔ อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครตั้งแต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๘ ถึงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๒ ภายหลังจากที่พ้นจากตำแหน่ง ได้รับหนังสือของผู้ถูกร้องสองครั้ง และสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่นหนึ่งครั้ง แจ้งให้ยื่นบัญชี ฯ ผู้ถูกร้องได้ร่างหนังสือเตรียมชี้แจงผู้ร้อง โดยพิมพ์เก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ แต่ข้อมูลสูญหาย ประกอบกับกำลังรวบรวมข้อมูลที่กระจัดกระจายตั้งแต่ต้นปีถึงปัจจุบัน และมีคดีความมากมาย ไม่มีเวลาที่จะทำและรวบรวมบัญชี ฯ ทำให้หลงลืม ไม่มีเจตนาหรือจงใจที่จะไม่ยื่นบัญชี ฯ และทราบดีว่า มีโทษสองสถานคือ ถูกตัดสิทธิในทางการเมือง และเป็นความผิดอาญา ผู้ถูกร้องยังประสงค์จะยื่นบัญชี ฯ และจะรีบดำเนินการส่งให้ผู้ร้องโดยด่วน ต่อมา ผู้ถูกร้องยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้อง เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๓ โดยปล่อยเวลาให้ล่วงเลยถึงสองร้อยเจ็ดสิบสามวัน การยื่นบัญชี ฯ ของผู้ถูกร้องดังกล่าว เนื่องมาจากเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ได้สอบปากคำผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๓

ผู้ร้องพิจารณาเรื่องนี้ในการประชุมครั้งที่ ๘๑/๒๕๔๓ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๓ แล้วเห็นว่า คำชี้แจงของผู้ถูกร้องที่แสดงถึงเหตุผลที่ไม่ได้ยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครขอนแก่น ต่อผู้ร้อง ภายใต้อายุเวลาที่กฎหมายกำหนด ไม่เพียงพอที่จะรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องมิได้จงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนนเสียงแปดเสียงว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้อง ภายใต้อายุเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนด ให้เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๕ ต่อไป

เมื่อผู้ร้องมีมติว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ และเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญให้โอกาสผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

ผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๔ ชี้แจงสรุปได้ว่า ไม่ประสงค์ที่จะต่อสู้ในการพิจารณาเรื่องนี้ เพราะปัจจุบันมิได้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง และยินยอมให้ศาลรัฐธรรมนูญตัดสิทธิของผู้ถูกร้อง เพื่อมิให้เป็นการยุ่งยากในการพิจารณา ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคดีฝ่ายเดียว

ประเด็นการพิจารณา

มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ หรือไม่

ข้อพิจารณาและคำวินิจฉัย

พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชี ฯ ภายในกำหนดเวลาตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ ผู้ร้องมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงเหตุผลที่ไม่ยื่นบัญชี ฯ ถึงสองครั้ง และผู้ถูกร้องยอมรับว่า รับทราบหนังสือดังกล่าว แต่ไม่ได้ชี้แจงอย่างใด จนกระทั่งผู้ร้องให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. รวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติมโดยการสอบปากคำพยานบุคคลรวมทั้งผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องจึงยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้อง การที่ผู้ถูกร้องให้ปากคำต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ว่า ไม่มีเจตนาหรือไม่จงใจที่จะไม่ยื่นบัญชี ฯ แต่เป็นเพราะหลงลืมและยื่นบัญชี ฯ เมื่อเวลาล่วงเลยจากวันครบกำหนดเป็นเวลานาน รับฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่จงใจที่จะไม่ยื่นบัญชี ฯ ประกอบกับผู้ถูกร้องมีหนังสือชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ไม่ประสงค์ที่จะต่อสู้ในการพิจารณาคำร้องนี้ กรณีจึงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ว่า นายสุเมธ อุพลเกียรติ ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

นายผัน จันทรปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ